

УДК 1.34.7.347
КП
№ державної реєстрації 0113U003314
Інв. №

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
(СумДУ)
40007, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2
тел. (0542) 334108, факс (0542) 334049

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з наукової роботи
д.ф.- м.н., професор
_____ А.М. Чорноус

**ЗВІТ
ПРО НАУКОВО-ДОСЛІДНУ РОБОТУ**

Організація та принципи діяльності судової влади України: сутність, поняття, сучасний стан діяльності та шляхи оптимізації адміністративно-правових засад формування позитивного іміджу

**ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД ПІДВИЩЕННЯ ДОВІРИ ГРОМАДЯН ДО СУДОВОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ
(Заключний)**

Начальник НДЧ
к.ф.м.н., снс

Д. І. Курбатов

Керівник НДР
д.ю.н., доцент

М. М. Бурбика

2016

Рукопис закінчений 6 червня 2016 р.
Результати цієї роботи розглянуто
науковою радою СумДУ, протокол № 10 від 2016.06.23

СПИСОК АВТОРІВ

<p>Керівник НДР - д.ю.н., доцент,
завідувач кафедри адміністративного,
господарського права та фінансово-
економічної безпеки 2016.06.07</p>	<p>М. М. Бурбика
(Вступ, розділ 1, 2 висновки)</p>
<p>Співавтор – д.ю.н., доцент,
зав. кафедри судочинства та
міжнародного права 2016.06.07</p>	<p>В.В. Пахомов
(Підрозділи 4.3, 5.3)</p>
<p>Співавтор – к.ю.н., помічник судді
Сумського окружного
адміністративного суду 2016.06.07</p>	<p>О. І. Величко
(Розділ 1)</p>
<p>Співавтор – к.ю.н., начальник,
Територіального управління
Державної судової адміністрації
України в Сумській області 2016.06.07</p>	<p>В. О. Кібець
(Розділи 2, 3)</p>
<p>Співавтор – студентка
юридичного факультету,
група Юм-51 2016.06.07</p>	<p>О. С. Бондаренко
(Підрозділи 4.1, 4.2)</p>
<p>Співавтор-студент
юридичного факультету
група Юс-53 2016.06.07</p>	<p>Ю. О. Юрковський
(Підрозділи 5.1, 5.2)</p>

РЕФЕРАТ

Звіт про НДР. 62 сторінки, 97 джерел

Мета і задачі дослідження. Мета дослідження полягає в тому, щоб з урахуванням надбань науки адміністративного права, результатів аналізу діяльності судової гілки влади розкрити особливості адміністративно-правового забезпечення формування позитивного іміджу судової влади, з'ясувати і розкрити проблеми адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації України, запропонувати науково обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства України.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі основні задачі:

- сформулювати поняття «позитивний імідж судової влади»;
- охарактеризувати імідж судової влади і його елементи;
- проаналізувати структуру адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації і особливості її взаємодії з іншими державними органами;
- дослідити зарубіжний досвід і встановити основні напрямки удосконалення адміністративно-правового забезпечення статусу Державної судової адміністрації і правосуддя в цілому.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі адміністративно-правового забезпечення формування позитивного іміджу судової влади, адміністративні правовідносини, пов'язані з діяльністю Державної судової адміністрації України та суб'єктів дисциплінарного провадження у судовій системі України.

Предмет дослідження є адміністративно-правові засади підвищення іміджу судової влади в Україні, проблеми адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації України, діяльність суб'єктів дисциплінарного провадження у судовій системі України.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження склали загальнонаукові і спеціальні методи, а саме: системний аналіз, логіко-семантичний, системно-структурний, порівняльний методи. Використання методів аналізу та синтезу дозволили сформулювати пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства. Нормативно-правовою базою є Конституція України, Кодекси України (Кримінальний кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення), Закони України, інші підзаконні нормативно-правові акти.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що на основі наукових здобутків, законодавства та практики його реалізації проведено комплексне дослідження адміністративно-правових засад підвищення іміджу судової влади в Україні, всіх аспектів адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації України. У результаті проведеного дослідження сформульовано ряд наукових положень і висновків, які друкувалися у фахових виданнях та доповідалися на наукових конференціях.

ІМІДЖ, ПОЗИТИВНИЙ ІМІДЖ, СУДОВА ВЛАДА, ДЕРЖАВНА СУДОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ, СУДОВА РЕФОРМА, ВИЩА РАДА ЮСТИЦІЇ, ДИСЦИПЛІНАРНЕ ПРОВАДЖЕННЯ.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВВР – відомості Верховної Ради України;
ЗПУУ – збірник постанов Уряду України;
ОВУ – офіційний вісник України;
ВКСУ – вісник Конституційного Суду України;
ККУ – Кримінальний кодекс України;
КПКУ – Кримінально-процесуальний кодекс України;
РВСУ – рішення Верховного Суду України;
КАСУ – Кодекс адміністративного судочинства України;
ВВСУ – вісник Верховного Суду України.

ЗМІСТ

Вступ.....	7
1 Теоретико-правові засади формування позитивного іміджу судової влади в Україні.....	10
1.1 Соціальне призначення судової влади за умов формування в Україні громадського суспільства.....	10
1.2 Сутність, поняття та ознаки позитивного іміджу судової влади.....	12
1.3 Засоби та принципи формування позитивного іміджу судової влади.....	14
1.4 Імідж судової влади як адміністративно-управлінська категорія.....	15
2 Структура та зміст адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації.....	17
2.1 Структура адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації.....	17
2.2 Правовий зміст елементів адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації.....	18
2.3 Особливості взаємодії Державної судової адміністрації з іншими органами державної влади.....	19
3 Шляхи удосконалення адміністративно-правового забезпечення статусу державної судової адміністрації в Україні.....	21
3.1 Механізм реалізації адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації.....	21
3.2 Зарубіжний досвід адміністративно-правового забезпечення діяльності суддів.....	22
3.3 Шляхи удосконалення адміністративно-правового забезпечення статусу Державної судової адміністрації.....	23
4 Шляхи вдосконалення структури судової системи України.....	25
4.1 Причини недовіри громадян України до судової гілки влади.....	25
4.2 Наслідки недосконалої роботи судової системи для економіки України.....	29
4.3 Судова реформа.....	33

5 Правовий статус суб'єктів дисциплінарного провадження в судовій системі України.....	38
5.1 Вища кваліфікаційна комісія суддів України як постійно діючий орган у системі судоустрою України.....	38
5.2 Адміністративно – правовий статус Вищої ради юстиції в судовій системі України.....	40
5.3 Суддя як суб'єкт дисциплінарного провадження.....	42
Висновки.....	45
Перелік посилань.....	53

ВСТУП

Формування громадянського суспільства та правової держави в Україні в сучасних умовах характеризується підвищеним рівнем недовіри суспільства до органів державної влади та їх посадових осіб. За останніми даними соціологічних досліджень найменше громадяни довіряють судовій владі. За таких умов імідж судової влади є досить низьким, що зумовлює загрозу виникнення в суспільстві та державі таких кризових явищ, як руйнування демократичних засад здійснення правосуддя, низький рівень захищеності основоположних прав та свобод людини та громадянина, недовіра міжнародної спільноти до України, як ділового та інвестиційного партнера, що фактично означає втрату Україною свого позитивного міжнародного іміджу.

Вирішенню цих проблем в значній мірі сприяє проведення заходів, спрямованих на формування позитивного іміджу всіх гілок влади, але особливо судової влади, яка виступає гарантом утвердження конституційного принципу верховенства права. В свою чергу формування позитивного іміджу судової влади є результатом цілеспрямованих дій державних органів, інститутів громадянського суспільства у сфері підвищення ефективності функціонування судової влади, а також запровадження її прозорості та відкритості. Таким чином, підвищення іміджу судової влади є дієвим засобом встановлення принципів законності, відкритості та демократичності здійснення правосуддя в державі.

Інтенсивна інтеграція України до Європейського Союзу зумовлює високі стандарти до діяльності органів виконавчої влади. На сьогоднішній день, визначення особливостей статусу судової влади, а також тих органів, які здійснюють функцію щодо забезпечення організації та функціонування діяльності суду, є досить важливим та актуальним з огляду на незавершеність проведення національної судової реформи. Таким органом в нашій вітчизняній судовій системі виступає Державна судова адміністрація України. Слід наголосити на тому, що в сучасних умовах адміністративно-правовий статус

Державної судової адміністрації не є досить чітко визначеним. З одного боку він виступає як свого роду «виконавчий орган» в структурі органів судової системи України, а з іншого – окрема установа в системі органів судової влади зі спеціальними повноваженнями.

Державна судова адміністрація України являється ключовою установою, діяльність якої направлена на забезпечення правильного будівництва судової влади в Україні. Виходячи з умов, що існували до її створення, покликанням Державної судової адміністрації України є забезпечення належного бюджетного фінансування судів та суддів, встановлення необхідного рівня утримання працівників апаратів судів, вдосконалення організації виконання посадових завдань суддів, оптимізація нормативно-правової бази функціонування судів, забезпечення органів правосуддя більш висококваліфікованими та професійними кадрами.

Незважаючи на актуальність та важливість проблеми адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації України досі відсутні комплексні дослідження даної тематики, що становить великий недолік як для теорії, так і для практики.

На шляху до європейської інтеграції та зміцнення державності, необхідна ефективна в своїй діяльності, стійка до зовнішніх факторів, справедлива та законна в винесених рішеннях система правосуддя в державі. Зміни в судовій системі поволі відбувалися протягом всього часу існування незалежної України. На сьогодні необхідні докорінні зміни в судовій системі України як з правової точки зору так і у свідомості суддівського апарату та громадянського суспільства.

Однією із основних гарантій забезпечення здійснення законного, справедливого, неупередженого та ефективного судочинства в Україні є належне виконання суддями своїх обов'язків, дотримання трудової дисципліни. Дисциплінарна відповідальність суддівського корпусу в Україні покликана забезпечити відповідність поведінки носіїв правосуддя вимогам чинного законодавства. Але, при цьому, важливим є те, що б інститут дисциплінарної

відповідальності в судовій системі нашої держави був достатньо чітко та ефективно врегульований на законодавчому рівні. Оскільки компетенція уповноважених суб'єктів щодо застосування до суддів заходів дисциплінарного впливу може перетворитися на інструменти тиску на представників суддівського корпусу в Україні, що негативно може відобразитися на реалізації прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб.

1 ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ СУДОВОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

1.1 Соціальне призначення судової влади за умов формування в Україні громадського суспільства

У цьому підрозділі охарактеризовано сучасний стан формування в Україні громадського суспільства та визначено соціальне призначення судової влади на цьому етапі. На підставі аналізу науково-правових джерел дано визначення категорії «громадянське суспільство» та визначено проблеми, які існують на сучасному етапі його формування в Україні.

Визначено, що основою формування громадянського суспільства та правової держави виступають демократичні гуманістичні принципи, які проголошують верховенство права, пріоритетність прав та свобод людини та громадянина, служіння держави інтересам суспільства тощо. Практична реалізація цих принципів залежить від наявності в державі дієвого та ефективного правового механізму захисту проголошених законодавством прав та свобод людини та громадянина. Частиною цього механізму виступає система судового захисту, яка покликана здійснювати правосуддя в державі. Дана система представлена окремою незалежною та самостійною гілкою державної влади – судовою владою.

В свою чергу, здійснюючи правосуддя, як свою основну соціальну функцію, органи судової влади забезпечують: 1) гарантію захисту суспільних інтересів. Це означає, що людина, звертаючись до суду за захистом та відновленням свого порушеного права, може бути впевнена в тому, що дане право буде відновлено або захищене незалежно від того, чи відповідає це право інтересам органів влади, окремих соціальних груп або окремих індивідів. Єдиною вимогою, при цьому, є законність цього права та вимоги щодо вжиття заходів його поновлення; 2) повагу до прав та свобод людини та громадянина, як з боку інших членів суспільства, так і з боку органів державної влади та їх посадових осіб. Суд при розгляді справи повинен шанобливо відноситись до прав сторін судового процесу, незалежно від їх статусу, походження або навіть

вчиненого ними діяння; 3) панування в суспільстві законності та правопорядку, зокрема, шляхом, винесення рішення про припинення порушення закону, а також урівноваження інтересів в договірних відносинах; 4) встановлення рівних прав та можливостей сторін судового процесу, навіть тієї із сторін, яка не має фахової освіти, не володіє юридичними знаннями та внаслідок цього не може себе грамотно захистити або відстояти своє право шляхом забезпечення права на правову допомогу; 5) відновлення порушених прав та свобод, або якщо це не можливо – відшкодування завданої шкоди, в тому числі моральної. В цьому реалізується відновлювальна функція правосуддя.

Запропоновано для формування громадянського суспільства та правової держави в сучасній Україні вжити наступні заходи: 1) реформування інституту державної служби на всіх рівнях та у всіх сферах; 2) створення передумов для глибинної ідеологічної трансформації суспільних поглядів на роль та значення кожного окремого індивіда в діяльності суспільства та держави; 3) реформування соціальної сфери шляхом підвищення рівня життя населення, підвищення рівня заробітної плати, соціальних гарантій працездатному населенню, тощо.

На підставі проведеного аналізу встановлено, що соціальне призначення судової влади в сучасних умовах формування громадянського суспільства полягає в: 1) утвердженні в державі верховенства права; 2) забезпеченні дотримання Конституції та законів України; 3) гарантуванні захисту прав та свобод людини і громадянина, а також юридичних осіб та інших громадських об'єднань; 4) захисті суспільних та національних інтересів; 5) забезпеченні єдиного правозастосування та право розуміння; 6) здійсненні відновлювальної функції.

1.2 Сутність, поняття та ознаки позитивного іміджу судової влади

У підрозділі 1.2 «Сутність, поняття та ознаки позитивного іміджу судової влади» на підставі огляду та аналізу наукових джерел визначено такі категорії як «імідж», «імідж судової влади», «позитивний імідж судової влади».

Визначено, що імідж державного органу – це стійкий, характерний для певного історичного періоду державотворення, створений в уявленні громадськості, цілісний образ системи державних органів та його службовців, який сформований цілеспрямованим інформаційним впливом, а також такий, що виникає на підставі індивідуального сприйняття представниками громадськості в результаті взаємодії з державним органом та його службовцями, та залежить від економічної та політичної ситуації в державі.

Імідж судді – це його внутрішній і зовнішній образ, який сформований у свідомості громадськості під впливом внутрішніх та зовнішніх чинників. Саме тому, характеризуючи позитивний імідж судді, слід виділити в його структурі такі елементи: візуальний образ, професійний образ та авторитетний образ. Позитивний професійний імідж судді включає в себе сукупність професійних якостей, якими повинен в апріорі володіти будь-який суддя. Законодавчо сукупність професійних обов'язків, визначено в Законі України «Про судоустрій та статус суддів». Зокрема, в ч. 4. ст. 54 зазначеного закону передбачено, що суддя зобов'язаний: 1) своєчасно, справедливо та безсторонньо розглядати і вирішувати судові справи відповідно до закону з дотриманням засад і правил судочинства; 2) дотримуватися правил суддівської етики; 3) виявляти повагу до учасників процесу; 4) додержуватися присяги судді; 5) не розголошувати відомості, які становлять таємницю, що охороняється законом, в тому числі і таємницю нарадчої кімнати і закритого судового засідання; 6) виконувати вимоги та дотримуватися обмежень, встановлених Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції»; 7) подавати щороку до 1 квітня за місцем роботи декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за минулий рік за формою і в порядку, що встановлені

Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції». Отже, позитивний професійний імідж судді відображає такий рівень його компетентності, а також його особистісні морально-етичні якості, які характеризують суддю як справедливого, неупередженого, компетентного службовця.

Сформульовано поняття «імідж судової влади», під яким запропоновано розуміти створений в свідомості населення або його частини цілісний, якісно сформований, емоційно забарвлений, образ системи судових органів та працівників цих органів, який визначає рівень довіри громадськості до цих органів, та є наслідком цілеспрямованого інформаційного впливу, а також безпосереднього сприйняття при зверненні громадян до суду або участі їх у судовому засіданні у якості свідків, третіх осіб тощо.

Було визначено структуру іміджу судової влади, яка включає: 1) імідж судді, як основного представника судової влади; 2) імідж інших працівників апарату суду, до якого входять секретарі, помічники, спеціалісти, судові розпорядники тощо; 3) соціальний імідж, який визначає ступінь соціальної спрямованості діяльності суду; 4) імідж ефективності діяльності судової влади, як критерій оцінки відповідності результатів роботи судових органів, поставленим перед ними меті та завданням; 5) візуальний імідж, який включає зовнішні атрибути: вигляд приміщення, зали судових засідань, інформаційних стендів тощо.

Сформульовано поняття «позитивний імідж судової влади», під яким слід розуміти сформований в свідомості громадськості внутрішній та зовнішній образ судової влади, який відображає уявлення про судовий орган як про соціально-спрямований та соціально-справедливий орган, та представників судової влади, як про компетентних, професіональних, незалежних, об'єктивних та неупереджених службовців, які володіють високим рівнем морально-етичних якостей.

1.3 Засоби та принципи формування позитивного іміджу судової влади

У цьому підрозділі визначено, що проблема формування позитивного іміджу судової влади є однією з найбільш актуальних у контексті формування позитивного міжнародного іміджу України, а також взаємодії органів державної влади з громадянським суспільством.

Необхідність формування позитивного іміджу судової влади зумовлена потребою в розбудові демократичного громадянського суспільства та правової держави, оскільки позитивний імідж будь-якого державного органу є результатом злагодженої взаємодії цього органу із суспільними інститутами, а також високою ефективністю його діяльності. Відповідно, формування позитивного іміджу судової влади є невід'ємною складовою процесу, спрямованого на стабілізацію та підвищення якості функціонування всієї системи державної влади.

Сформульовано поняття «засоби формування позитивного іміджу судової влади» як сукупність спеціальних дій цих органів, а також інших суб'єктів, які спрямовані на створення в свідомості громадськості сталого образу, який відображає відповідність уявлень населення про функціональне призначення судової влади та її соціальну роль у державі, об'єктивно існуючій дійсності.

Етапами формування позитивного іміджу судової влади визначено:

1) визначення громадської думки стосовно того, якою повинна бути ефективна судова влада, та чинників, на яких більше всього орієнтує своє відношення до судової влади громадськість;

2) приведення судової влади у відповідність з очікуваннями населення на підставі чітко сформованого плану;

3) інформаційне забезпечення процесу та результатів формування позитивного іміджу судової влади.

На кожному етапі використовується свій набір засобів.

Запропоновано вирішити проблеми у функціонуванні судової системи в межах програми формування позитивного іміджу судової влади за допомогою застосування таких заходів:

1) прийняття якісного законодавства;

2) створення у структурі Верховного Суду України постійно діючого робочого органу, основною функцією якого повинно стати саме вивчення та узагальнення судової практики; і не один раз на рік, а мінімум тричі на рік, внесення відповідних пропозицій на Пленум;

3) запровадження громадського контролю;

4) підвищення відповідних санкцій за прояви корупції тощо.

Визначено, що принцип формування позитивного іміджу судової влади можна визначити як керівну ідею, етичну основу, на підставі якої здійснюється найбільш ефективно та стійке формування позитивного образу судової влади. До принципів формування позитивного іміджу судової влади віднесено: обґрунтованість, об'єктивність, постійність, сумлінність та науковість.

1.4 Імідж судової влади як адміністративно-управлінська категорія

У підрозділі 1.4 «Імідж судової влади як адміністративно-управлінська категорія» було надано визначення категорії «публічне управління іміджем судової влади», а також встановлено структуру публічного управління в означеній сфері.

Формування позитивного іміджу судової влади – це процес, в якому одним із учасників завжди виступає орган державної влади – судовий орган. Це означає, що цей процес зумовлює виникнення та розвиток специфічного виду відносин – державно-управлінських відносин, в яких метою виступає формування позитивного іміджу судової влади. Проте, управління процесом формування позитивного іміджу судової влади не можна вважати державним управлінням в чистому вигляді, оскільки, в ньому відсутня пряма державно-владна підпорядкованість суб'єктів та об'єктів управління. Хоча в деяких видах взаємодії

між суб'єктами та об'єктами управління даним процесом (організація, планування тощо) можна виявити виникнення та розвиток саме державно-управлінських відносин.

Позитивний імідж судової влади, як адміністративно-управлінська категорія – це заснований на адміністративно-правових нормах та сформований в результаті цілеспрямованої публічно-управлінської діяльності судових органів та їх посадових осіб, образ, який відповідає суспільним уявленням про судові органи як ефективні, справедливі та неупереджені органи здійснення правосуддя.

Визначено, що публічне управління процесом формування позитивного іміджу судової влади - це цілеспрямована діяльність суб'єктів владних повноважень, яка здійснюється шляхом впливу на діяльність та поведінку органів судової влади, службовців цих органів, засоби масової інформації та інших керованих суб'єктів, та яка спрямована на формування в свідомості та уявленні громадськості образу органів судової влади та її окремих представників, який відповідає таким характеристикам, як незалежність, неупередженість, надійність, справедливість, ефективність, професійність та компетентність.

Аргументовано, що в структуру публічного управління формуванням позитивного іміджу судової влади входять: керівні суб'єкти управління, суб'єкти управлінського впливу (керовані суб'єкти), об'єкти управління, мета управління, засоби управління та зворотній зв'язок управління.

Обґрунтовано, що імідж судової влади як управлінська категорія характеризується тим, що: 1) він є результатом цілеспрямованого публічного управління процесом його формування; 2) суб'єктами управління виступають органи та особи, наділені владними повноваженнями; 3) його формування зумовлює забезпечення національних та суспільних інтересів.

2 СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДЕРЖАВНОЇ СУДОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

2.1 Структура адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації

У цьому підрозділі зауважено, що фундамент статусу Державної судової адміністрації України розглядається як комплекс певних дій, які спрямовані на задоволення потреб судової системи і полягає у створенні відповідного механізму створення належних умов для забезпечення функціонування всієї судової системи.

Відповідно до законодавства, Державна судова адміністрація України здійснює організаційне забезпечення діяльності органів судової влади у межах своїх повноважень, установлених законом. Організаційне забезпечення діяльності судів, як основний вид діяльності Державної судової адміністрації, на нашу думку, – це заходи фінансового, матеріально-технічного, кадрового, інформаційного та організаційно-технічного характеру, спрямовані на створення умов для подальшого й незалежного здійснення правосуддя. Щодо адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації, слід додати, що його характеристика закріплюється за допомогою національного законодавства. Так, в сучасних умовах Державна судова адміністрація виступає органом виконавчої влади, який покликаний здійснювати організаційне забезпечення судової влади, представляти інтереси даної гілки влади з іншими державними органами і таким чином сприяти функціонуванню вітчизняній системі правосуддя.

Зроблено висновок, що ознаками структури адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації є:

- 1) носить універсальний характер, адже розповсюджується на всіх суб'єктів правовідносин;
- 2) відображає особливості характеру взаємодії, що виникає між особою та державою;

3) права та свободи як складові правового статусу не можуть реалізовуватися в повній мірі без функціонування інших складових його елементів — обов'язків і відповідальності;

4) цей термін забезпечує системність прав, свобод і обов'язків;

5) всі структурні складові правового статусу перебувають у взаємозв'язку та взаємозалежності між собою;

6) характеризується певною стабільністю, що і визначає його значимість у сучасних суспільних відносинах.

Основними складовими елементами структури адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації визначено:

- 1) повноваження,
- 2) функції;
- 3) завдання;
- 4) відповідальність.

2.2 Правовий зміст елементів адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації

У цьому підрозділі відмічено, що на сьогоднішній день, ані на законодавчому, ані на науковому рівні не надано визначення саме змісту елементів правового статусу Державної судової адміністрації, але дослідивши онтологічну характеристику даних дефініцій, констатовано, що під даним терміном слід розуміти відповідну сукупність ознак окремо взятого елемента структури правового статусу Державної судової адміністрації, який у взаємодії з іншими відповідними елементами створює цілісну структуру даного органу, що дозволяє відмежовувати його від інших органів як судової системи, так, зокрема, і від всієї сукупності органів, які наділені державно-владною компетенцією.

Відмічено, що залучення міжнародних експертів і суддів саме в рамках підвищення кваліфікації вітчизняних працівників суду є досить популярним і розповсюдженим явищем. Підкреслено, що таке співробітництво сприяє

підвищенню рівня здійснення ефективного правосуддя в нашій державі і наближенню його до міжнародних стандартів, що в сучасних умовах розвитку держави є надзвичайно актуальним та важливим.

Встановлено, що функції Державної судової адміністрації – це напрями або види впливу даного органу на відповідні відносини, що виникають як всередині його організації та функціонування, так і у відносинах з іншими органами державної влади, установами та організаціями.

Основний критерій, який використано для поділу функцій Державної судової адміністрації є характер спрямованості діяльності органу. І відповідно функції даного органу поділено на зовнішні і внутрішні.

До основних зовнішніх функцій потрібно відносити:

- а) організаційно-кадрова;
- б) контролююча;
- в) матеріально-технічна;
- г) фінансова; д) функція співпраці.

Дані функції об'єднують повноваження Державної судової адміністрації, що безпосередньо пов'язані з відносинами щодо взаємодії даного органу з іншими органами і установами, які за своїм статусом належать і до судової і до інших гілок державної влади.

До внутрішніх функцій віднесено:

- а) соціально-побутова;
- б) контролююча;
- в) інформаційна функція.

2.3 Особливості взаємодії Державної судової адміністрації з іншими органами державної влади

У цьому підрозділі виокремлено відповідні ознаки взаємовідносин (взаємодії) Державної судової адміністрації з іншими органами:

- а) за своєю природою такі відносини спрямовані на виконання певних спільних дій у відповідній сфері;

б) порядок співпраці між органами визначається на законодавчому рівні, зокрема, спеціальним законом чи в межах підзаконного нормативно-правового акту;

в) у залежності від того між яким саме органом у Державної судової адміністрації виникають відповідні взаємовідносини, можна стверджувати або про постійний (відносини з територіальними управліннями Державної судової адміністрації), або про тимчасовий (з аналогічними органами, що здійснюють організаційне забезпечення діяльності судової системи в межах певної програми) характер таких взаємовідносин;

г) кожна із сторін, вступаючи у відповідні взаємовідносини, сприяє виконанню тих завдань, які на неї покладаються як на самостійний орган відповідної гілки влади.

Обумовлено потребу у виділенні двох видів взаємодії – зовнішньої та внутрішньої. Під загальною (зовнішньою) взаємодією Державної судової адміністрації потрібно розуміти певну сукупність взаємозв'язків, які виникають у даного органу при співпраці з органами інших гілок державної влади, правоохоронними органами та відповідними установами інших держав та міжнародних організацій. Щодо внутрішньої взаємодії, то це ті відносини, які виникають між Державною судовою адміністрацією України і іншими органами, які складають судову систему держави.

Тобто, до переліку таких органів належать суди, Вища кваліфікаційна комісія суддів України, апарат судів, Рада суддів України і т.д. взаємовідносин.

Таким чином, основним критерієм поділу на дані види взаємовідносин і взаємозв'язків даного органу судової гілки влади виступає статус іншої сторони таких відносин.

3 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАТУСУ ДЕРЖАВНОЇ СУДОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В УКРАЇНІ

3.1 Механізм реалізації адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації

У цьому підрозділі наголошується, що сучасний стан механізму реалізації адміністративно-правового статусу Державною судовою адміністрацією є незадовільним і потребує значного вдосконалення саме в аспекті фінансування.

Визначено, що фінансове та матеріальне забезпечення суддів має виходити з їх статусу, обсягу виконуваної роботи, компетентності, відповідальності і інших складових, які покладених на них як носіїв влади. На сьогодні умови роботи суддів і судів не відповідають сучасним європейським стандартам. Забезпечення судової системи в умовах сьогодення потребує розробки і впровадження сучасних інформаційних технологій, які мають бути покликаними мінімізувати витрати часу суддів і судів на виконання технічної роботи, забезпечити органи судочинства необхідною інформацією, що у підсумку має підвищити оперативність діяльності судової системи.

Резюмовано, що механізм реалізації адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації України, в контексті інформаційного забезпечення органів судочинства, на наш погляд, полягає у: здійсненні заходів щодо розробки і забезпечення діяльності судів інформаційними технологіями автоматизації судочинства; формуванні достовірної бази судової статистики; забезпеченні інформаційно-аналітичної діяльності судів; впровадженні автоматизованих технологій діяльності системи судочинства; запровадженні комп'ютерних і інших засобів комунікації з метою створення інформаційного простору.

3.2 Зарубіжний досвід адміністративно-правового забезпечення діяльності суддів

У цьому підрозділі звернено увагу на те, що впровадження у системі судочинства України міжнародних стандартів незалежності суддів сприятиме якісно-новим підходам розбудови системи судочинства в країні. Обов'язково мають бути запозиченими критерії свободи від надмірного зовнішнього впливу, оскільки суддівська система України на сьогодні перебуває під тиском політичних сил, посадових осіб, громадськості, що іноді унеможлиблює здійснення належного і справедливого правосуддя.

Реформування системи судочинства в Україні має відбуватися з урахуванням верховенства права, гарантуванням права кожному на судовий захист та забезпечення кожному доступу до правосуддя, оскільки основним напрямком діяльності судової влади є забезпечення судами правосуддя. Справедлива система судочинства та належний захист прав і свобод людини, з урахуванням досконалості процесуального законодавства, набувають реальності за наявності досконалого судового адміністрування, під яким слід розуміти не що інше як організацію роботи судової влади. Відповідно, питання адміністративно-правового забезпечення діяльності суддів в контексті здійснюваної в країні реформи системи судочинства набуває особливої актуальності.

На підставі аналізу процедури призначення на посаду судді в Нідерландах надзвичайно корисним для системи судочинства України також може бути запозичення конкурсного відбору претендентів з бездоганною репутацією, фаховою підготовкою і відповідним досвідом роботи. Впровадження періоду атестації на посадах помічників суддів, на наш погляд, сприятиме достовірному визначенню фахової професійності претендентів на посаду суддів в нашій країні, їх здатності здійснювати незалежне професійне судочинство.

Зауважено, що у країнах європейської спільноти та США про недоторканність суддів взагалі не йдеться. На конституційному рівні зазвичай

визначається лише можливість усунення судді з посади в разі вчинення проступку, несумісного із суддівською посадою. При цьому компетенція щодо прийняття рішень про імпічмент суддів закріплюється за органами судової влади.

3.3 Шляхи удосконалення адміністративно-правового забезпечення статусу Державної судової адміністрації

Нові соціально-економічні відносини в Україні зумовили необхідність здійснення реформ в органах законодавчої, виконавчої і судової влади, а забезпечення їх діяльності можливе лише за умов використання різногалузевих знань в галузі адміністративного управління.

Розбудова і розвиток української державності, утвердження верховенства права не можливі без проведення судово-правової реформи в Україні, досконалої системи забезпечення судової влади. Становлення та подальша розбудова незалежної судової влади, ефективного неупередженого функціонування судів загальної юрисдикції в Україні, підвищення рівня організаційного забезпечення роботи судів, подолання негативного впливу на суди з боку суб'єктів політичної і виконавчої влади, підвищення професійного рівня суддівського корпусу тощо є складовими, які сприятимуть реформуванню системи судочинства країни на демократичних засадах. Власне на Державну судову адміністрацію України, в силу її адміністративно-правового статусу, покладено втілення в життя зазначених вище складових, діяльність якої має адміністративно-господарський характер.

Сучасні питання державного керівництва, зокрема діяльності Державної судової адміністрації, попри все, враховуючи складність проблематики зазначеного питання, різноманітні за планом і спектром наукові дослідження з питань функціонування вище зазначеного органу, лишаються вивченими недостатньо і дискусійними.

У даному підрозділі визначено наступні шляхи вдосконалення адміністративно-правового забезпечення статусу Державної судової

адміністрації: 1) виконання функцій Державної судової адміністрації України має здійснюватися під контролем вищих органів суддівського самоврядування з одночасним зменшенням впливу на суди з боку суб'єктів політичної і виконавчо-розподільчої влади; 2) збільшення фінансування судової системи, необхідне більш повне та своєчасне отримання коштів органами судової влади, створення моделей, які б враховували спроможність держави забезпечити їх фінансами і кадрами; 3) встановлення стратегічного контролю над наслідками законодавчих ініціатив; 4) проведення ґрунтовного аналізу кадрового наповнення судової системи суддями та працівниками апарату суду; 5) наповнення інструментів державного управління наявними матеріальними, кадровими, організаційними ресурсами, удосконалення функціональних зв'язків службовців органів правосуддя з урахуванням необхідності реформування системи державного управління в Україні; 6) залучення до співпраці з міжнародними організаціями та прийняття участі в проектах з міжнародного розвитку.

4 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРИ СУДОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

4.1 Причини недовіри громадян України до судової гілки влади

В Конституції України зазначено, що носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування (частина 2 статті 5).

Як свідчать висновки різних соціологічних опитувань на сьогоднішній день довіра народу до державної влади, в тому числі до судової гілки, майже втрачена. Так, у грудні 2014 року Фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» спільно з соціологічною службою Центру Разумкова було проведено опитування населення з питань щодо ставлення до судової гілки влади. Опитаних було близько двох тисяч осіб віком від 18 років, з яких 81 % виявили недовіру до судової гілки влади. Більшість населення вважає, що основним чинником, який негативно впливає на рівень довіри до українських судів є поширення корупції. Іншими негативними факторами є: залежність судів від політиків та олігархів, ухвалення замовлених рішень, кругова порука в системі правосуддя, низький рівень моральності більшості суддів, незрозумілість і закритість судових процесів для пересічної людини, складність і заплутаність судової системи.

Так, факторів, що негативно впливають на ставлення суспільства до судової системи чимало, на них ми зупинялися раніше. Питання довіри суспільства до правосуддя в Україні обговорюється не тільки вітчизняними науковцями, політиками та суддівським апаратом, а й міжнародними організаціями та комітетами.

Відновлення довіри — суспільна необхідність, адже довіра та повага до судової влади є гарантіями ефективності системи правосуддя (п. 22 Висновку № 3 (2002) Консультативної ради європейських суддів «Щодо принципів та правил, які регулюють професійну поведінку суддів, зокрема питання етики,

несумісної поведінки та безсторонності»).

Отже, одним із головних питань, що включено до стратегічного плану реформування судової системи України є відновлення довіри до суду.

Так, першочерговим завданням з відновлення довіри суспільства до судової гілки влади є:

- визначення причини виникнення та формування негативної думки суспільства;
- визначення факторів, які вплинули на зниження довіри суспільства;
- визначення негативних явищ, які протягом років руйнували ставлення суспільства до правосуддя.

Судова система не може функціонувати ізольовано від суспільства. Щодня засоби масової інформації в негативному світлі виставляють діяльність судів, показуючи резонансні процеси, виступи політиків, які висловлюють свої суб'єктивні думки про негативну діяльність суддів, про відсутність у них професіоналізму та справедливості у вирішенні справ, загострюючи питання на тому, що буквально вся діяльність судової системи пронизано корупцією та хабарництвом. Всі гучні та красномовні заяви виступаючих для пересічного громадянина є ще однією підставою для недовіри до судової гілки влади.

Напівпрозорі процеси призначення суддів на посади та формування бюджету для судової системи, корупція, залежність суддів у процесі прийняття рішень та відсутність спеціальної підготовки кадрів суддівського апарату, недотримання суддівської етики, хабарництво, судова тяганина, невиконання або тривале виконання рішень суду, відсутність інформаційної політики про діяльність судового апарату – все це є підґрунтям для недовіри суспільства до судової гілки влади. Звичайно перелік чинників, що стали запорукою недовіри суспільства до правосуддя в Україні не є закінченим.

Згідно соціологічних опитувань найбільш проблемний фактор в українському правосудді, який вплинув на зниження авторитету суддівського апарату є корупція. Соціологічною службою Центру Разумкова у 2013 році було проведено опитування серед населення щодо поширення корупції у всіх

сферах діяльності країни. З наведених даних на сайті Центру визначено, що 47,3% опитуваних вважають, що в судовій владі все охоплено корупцією, 36,1% - корупція досить поширена, 7,7% - трапляються окремі випадки корупції, а лише 1,8% вважають, що корупції практично немає.

З метою знищення всіх можливих корупційних елементів в органах державної влади, в тому числі судових, Верховною Радою України прийнято низку законодавчих актів, про які згадувалося раніше – Закон України «Про запобігання корупції» та Закон України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні». Ще одним правовим механізмом очищення влади від корупції є Закон України «Про очищення влади». Проте, законодавчі ініціативи спрямовані на зміцнення функціонування правосуддя в законному руслі та знищення корупційних проявів в Україні вагомих результатів не дали.

Призначення суддів на посади, згідно законодавства України, займається Президент та Верховна Рада України. Отже, від цих впливових фігур в державі залежить кар'єра судді. Тому фундаментом діяльності судової системи стала звичка приймати рішення за наказом відповідних органів – чи то політиків, чи то олігархів. Так, в діяльності суду на перший план виносяться завдання з обслуговування інтересів влади, а не в захисті прав та інтересів громадян, свободи та рівності всіх перед законом та верховенства права в державі.

Проблеми функціонування судової гілки влади не виникають на рівному місці, одна проблема тягне за собою виникнення інших. Одним із негативних факторів, що впливає на довіру суспільства, є самі працівники судового апарату.

В одному із інтерв'ю Голова Верховного Суду України Ярослав Романюк висловив свої думки з цього питання: «Визнаю, що проблема недовіри українського суспільства до суду та суддів існує. Зараз, на тлі останніх подій, вона досить болюча. Прикро, але слід погодитися, що визначальним фактором формування негативної суспільної думки була діяльність суддів при здійсненні правосуддя та їх поведінка в особистому житті».

На жаль, сьогодні частим явищем є те, що працівники Феміди забувають

про етичні норми, ввічливість та уважність до відвідувачів суду. Суддя має пам'ятати про свій статус і за межами будівлі суду, а не хизуватися своїми статками та привілеями, що викликає обурення суспільства, на фоні невисокого доходу пересічного громадянина.

Ще одне проблемне питання – строки розгляду справ у судах.

Кожне процесуальне законодавство передбачає строки для розгляду справ залежно від їх юрисдикції, підсудності та категорій. Стикаючись з процесуальними нормами на практиці розумієш, що розгляд справи може затягнутися не тільки на місяці, а й на роки. Судова тяганина негативно впливає на ефективність роботи судового апарату, на законність та справедливість у процесі прийняття рішень та на ставлення суспільства до правосуддя.

На законодавчому рівні є достатня кількість підстав, за допомогою яких можна продовжувати розгляд справи на невизначений термін: перенесення розгляду справи на іншу дату, кількість якого не обмежено, призначення експертиз, проведення якої може тривати місяцями, відводи суддів, не з'явлення сторін на судовий розгляд без поважних причин, подання зустрічних позовів, безкінечне оскарження рішень в судах апеляційної та касаційної інстанціях. Це не повний перелік підстав, кожен користується більш вигідним та ефективним способом, спрямовуючи норми закону у свою вигідну сторону.

Одним із яскравих прикладів цього є процесуальна диверсія у господарському процесі. Конфліктуючі сторони використовують судовий процес не для вирішення спору, що виник між ними, а для блокування нормальної господарської діяльності підприємства–противника шляхом судової тяганини.

Отже, з метою унеможливлення штучного затягування судового процесу, ми вважаємо, що потрібно на законодавчому рівні внести зміни до відповідних законів та кодексів, де чітко визначити та суттєво зменшити в часі строки розгляду судових справ. Це зменшить навантаження на суддів та надасть змогу пришвидшити прийняття рішень, що призведе до підвищенню продуктивності

роботи суддів та прискорить розвиток економіки держави.

На переконання суддів Верховного Суду України, бажання реформаторів щодо проведення кардинальних реформ у державі, наслідком проведення яких має відновитися довіра суспільства до державної влади, в тому числі і до судової, матимуть успіх лише тоді, коли відповідні заходи будуть здійснюватися злагодженими діями всіх гілок влади та представників громадянського суспільства.

Так, це підтверджує витяг з відкритого звернення зборів суддів Верховного Суду України від 12.02.2015 рік «Ми отримали історичний шанс побудувати в Україні незалежну та ефективну судову систему в найкращих європейських традиціях. І це потрібно не для нас, суддів. Незалежний суд потрібен насамперед громадянському суспільству як обов'язковий атрибут будь-якої демократичної держави та неодмінна умова нашої подальшої інтеграції в європейське співтовариство. Тому закликаємо всіх згуртуватися задля досягнення спільної для всіх державних органів, а не тільки для судів, мети – відновлення суспільної довіри до державної влади в Україні».

4.2 Наслідки недосконалої роботи судової системи для економіки України

Всі органи державної влади є складовими єдиного механізму під назвою держава. На кожен складову цього механізму покладено завдання, в межах сфери їх діяльності. Так, всі гілки влади – виконавча, законодавча та судова мають діяти злагоджено, адже діяльність кожної з них є важливою складовою для держави як окремо, так і разом.

У березні 2015 року відбувся III Міжнародний судово-правовий форум «Судова реформа в Україні: європейський вектор», на якому брали участь суддів, голова Ради суддів, голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя та юристи-практики, керуючі партнери міжнародних юридичних компаній. Один із виступаючих на даному форумі керуючий партнер юридичної групи LKF Анна Огречук, висвітлюючи питання

впливу судової системи на економіку держави, зазначила: «Вплив судової системи на економіку держави є надзвичайно суттєвим. Світові лідери в процесі конкуренції за інвестиції і, звісно, краще життя громадян дійшли висновку, що ефективна економіка неможлива без ефективної системи правосуддя».

Неодноразово науковці та експерти в галузі права аналізували, яким чином судова система впливає на економіку в державі. На підставі отриманих результатів досліджень експерти виділяють три основні фактори, що впливають на нормальне функціонування економічних процесів в державі. Це – швидкість винесення судових рішень, доступність послуг правосуддя, передбачуваність судових рішень.

Одним із негативних чинників функціонування судової системи в Україні, як ми наголошували раніше, є судова тяганина. Строки розгляду судових справ впливають і на ефективне функціонування роботи суду, і на довіру суспільства до суду, і на економічні перетворення в державі. Тому від швидкості винесення судових рішень залежить не тільки законність та справедливість судового рішення, а й ефективність діяльності підприємств, якщо сторонами є суб'єкти господарювання, їх доход, своєчасна виплата заробітної плати та соціальні гарантії працівників, сплата податків та зборів до відповідних бюджетів у строки встановлені державою.

На жаль, в судах кількість справ, що надходять, перевищує кількість справ, що розглянуто, за однаковий період. В результаті цього відбувається перевантаження судді, що призводить до зменшення ефективності його роботи та суду в цілому.

Згідно статистичних даних у I кварталі 2015 року середній рівень навантаження на суддю місцевого господарського суду, з урахуванням звернень, що надійшли на розгляд, збільшився до 191 з 159 за аналогічний період I кварталом 2014 року.

У відповідності до статистичних даних навантаження на суддю в Україні становить 70 справ на місяць, що в 1,5 разів вище в порівнянні з суддею

інших європейських країн. Наприклад, у Литві середнє навантаження судді складає 50 справ на місяць, а в Німеччині – 55 справ. Варто зазначити, що дані показники навантаження на суддю в Литві та Німеччині вважається понаднормовим.

Отже, навантаження на суддю впливає на перебіг всього судового процесу, а саме на поглиблене вивчення справи під час прийняття рішення, законність його прийняття та швидкість розгляду справи.

На перебіг процесуальних строків також можуть впливати й інші, одноразові фактори. Наприклад, у серпні 2015 року відбувся невеликий колапс в юридичних колах. З прийняттям змін до Закону України «Про судовий збір» збільшилися ставки судового збору. Відтак, в строк до 1 вересня 2015 року (дня набрання чинності змін до вищезазначеного закону), збільшилася кількість заяв до суду, тому, що учасники судового процесу, з метою економії коштів, бажали встигнути подати позовні заяви, заяви про видачу копії судових рішень або дублікатів судових наказів до 1 вересня за старими ставками судового збору. Це спричинило штучне перевантаження всього суддівського апарату.

Сьогодні здійснення будь-яких процесуальних дій не є доступними для всіх верств населення. Так, як це призводить до значних витрат пов'язаних з оплатою за надані послуг адвокатам, сплату судового збору (згідно законодавства деякі категорії населення мають пільги, проте для більшості це є вагомою підставою залишитися осторонь від правосуддя), оплату експертизи та процедур виконання рішень суду, тощо. Відтак, фінансова доступність правосуддя є ключовим елементом в правовому механізмі держави тому її потрібно на законодавчому рівні зробити менш затратною для громадян.

Ще один фактор, що сприятливо впливатиме на нормальне функціонування економічних процесів в державі є передбачуваність винесення судових рішень. Якщо в процесі прийняття рішень судді дотримуватимуться однакового бачення законодавчої норми, то зменшення апеляційних та касаційних розглядів неминуче. Так, як передбачуваність дасть змогу спрогнозувати трактування законодавчої норми суддями та настання за

порушення нею юридичних наслідків. Відтак, у суб'єктів господарської діяльності зменшаться кількість ризиків, що настають в процесі здійснення їх діяльності, та збільшиться прибуток, що в свою чергу позитивно вплине на економічні процеси в державі .

Не слід забувати й про те, що ефективне функціонування судової системи та державні гарантії у сфері господарської діяльності позитивно вплинуть на авторитет держави на міжнародному рівні, в результаті якого Україна отримає інвестиційну привабливість серед інших країн світу.

У відповідності до ст. 130 Конституції України держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів. Так, Державним бюджетом України окремо визначаються видатки на утримання судів. Згідно Додатку № 8 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» на здійснення правосуддя в місцевих та апеляційних судах виділено коштів у розмірі 3,68 млрд грн. Порівнюючи з 2014 роком, на здійснення правосуддя Урядом виділено значно менше коштів тобто виконавча влада вирішила здійснити економію бюджетних коштів шляхом зменшення матеріального забезпечення судів та суддів. Що є, на нашу думку не зовсім доцільним та раціональним.

Отже, виходячи з вищевикладеного, ми вважаємо, що судова система України має значний вплив на економіку держави, не тільки в процесі своєї безпосередньої діяльності, а й за результатами цієї діяльності. Велике навантаження на суддів, судова тяганина та винесення завідомо незаконних рішень, відсутність доступності правосуддя – це ще не весь перелік факторів, які негативно впливають на економічні процеси в Україні. Всі механізми в державі мають функціонувати злагоджено та збалансовувати один одного, адже прогалини в одній системі можуть стати підставами погіршення в іншій. Досконала судова система є підґрунтям для підвищення інвестиційної привабливості України на міжнародній арені та збільшення ефективної діяльності економічних процесів в середині держави.

4.3 Судова реформа

Основою незалежної, демократичної та правової держави є досконала судова система. Судова система існує для захисту прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина, прав та законних інтересів юридичних осіб, інтересів держави шляхом своєчасного, ефективного і справедливого вирішення правових спорів на засадах верховенства права. Держава має забезпечити своїм громадянам ефективний засіб юридичного захисту та право на справедливий суд згідно з Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.

Визначивши позитивні та негативні сторони діяльності судової системи України, охарактеризувавши явища, які негативно впливають на ефективність її функціонування назріває висновок – система правосуддя України потребує докорінних змін.

20 травня 2015 року Президент України підписав Указ Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки.

У відповідності до вищезазначеного Указу реформування системи судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів здійснюватиметься за такими напрямками:

- забезпечення незалежності, безсторонності та неупередженості суддів;
- оптимізація суддівського врядування та системи кар'єрного просування суддів;
- підвищення професійного рівня суддів;
- підвищення прозорості діяльності суддів та рівня їх відповідальності;
- підвищення ефективності правосуддя та оптимізація повноважень судів різних юрисдикцій;
- забезпечення прозорості та відкритості правосуддя;
- посилення гарантій здійснення адвокатської діяльності та забезпечення доступності безоплатної правової допомоги;

- реорганізація системи виконання судових рішень та підвищення ефективності виконавчого провадження;

- приведення повноважень та діяльності органів прокуратури до європейських стандартів;

- удосконалення процесуального забезпечення справедливості і права на захист під час кримінального провадження;

- підвищення рівня ефективності роботи судових та правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинністю та випадками корупції;

- підвищення ефективності попередження злочинів і реабілітації засуджених та вдосконалення системи виконання покарань;

- забезпечення належної координації правових інститутів та єдності інформаційної системи.

На першому етапі в процесі змін відбудуться зміни в законодавчій базі.

Зміни до Основного закону держави – Конституції України внесуть зміни не тільки в законодавчу базу, а й змінять організаційно-правові механізми здійснення правосуддя в країні.

Функціонування ефективної, доступної та зрозумілої судової системи – обов'язок держави. Обговорення питання реформування судової системи в Україні триває досить довгий час. На визначення етапів та завдання реформування впливають стала система правосуддя та думка суддів щодо реформування, міжнародні організації та громадська думка. Кожен новий крок до змін підпадає під жваве невдоволення з боку суспільства та творців правосуддя – суддів. Проте зміни в судоустрої є неминучі.

На сьогодні в Україні діє громіздка чотириланкова система, яка не виправдовує принцип правової єдності. Ми пропонуємо перехід судової системи України до триланкової системи, проте щодо цього переходу існує багато розбіжностей.

Так, судова система України будується на принципах територіальності та спеціалізації і має розгалужену систему. Саме тому, для ефективної та доступної системи правосуддя пропонується перехід до триланкової судової

системи через ліквідацію спеціалізованих судів.

Місцеві суди будуватимуться за принципом територіальності, тобто будуть знаходитися в районах, містах та районах в містах, та складатимуться з окремих палат, які розглядатимуть справи різних спеціалізацій – палата з розгляду цивільних справ, палата з розгляду кримінальних справ, палата з розгляду господарських справ та палата з розгляду адміністративної юрисдикції. Друга інстанції – апеляційні суди, які за принципом побудови та спеціалізації відповідатимуть суду першої інстанції, а вищим судовим органом (судом касаційної інстанції) – Верховний Суд України.

Така триланкова система, яка ґрунтуватиметься на спеціалізації суддів, а не судів усуне безліч існуючих недоліків, підвищить ефективність розгляду справ та скоротить строки їх розгляду, зробить судову систему більш доступною для громадян, уніфікує законодавчу базу, тобто рішення судів можна буде спрогнозувати. В такій системі правосуддя зникнуть конфлікти між спеціалізованими судами, а єдність вищого судового органу забезпечить єдність судової практики.

Не треба забувати і про зміни в законодавчій базі. Адже в нормативних актах існує безліч прогалин та суперечливих норм. Відтак, приведення правових норм до єдиних тлумачень призведе до однакового застосування законодавства в процесі вирішення спорів.

З розміщенням судів за територіальною приналежністю спроститься доступність до них. Не потрібно буде особам, які бажають звернутися до суду, витратити зайві кошти та час на переїзди до інших областей, та скоротяться строки розгляду справ.

Функціонування судів на одній територіальній площині дозволить забезпечити рівномірне навантаження на суддів, залежно від специфіки справи. Наприклад, спори, які виникають із договірних зобов'язань є спільними за характером правовідносин, як цивільних, так і господарських. Так, судді різних спеціалізацій можуть розглядати такі спори без шкоди для процесу правосуддя та справедливості у вирішення спору. Додатковим може стати залучення суддів

інших спеціалізацій для всебічного розгляду спорів.

Як вже зазначалося, скоротиться тривалість розгляду справ, так як одним із критеріїв, що впливав на тривалий розгляд – навантаження на суддю. З використанням правильного розподілу навантаження на суддів та перебування судів за місцем вирішення спорів, територіальна приналежність, судова тяганина не залежатиме від самих суддів.

Видатки на утримання громіздкої чотириланкової судової системи з Державного бюджету є занадто високі. Так, у зв'язку зі зменшенням кількості рівнів та апарату судоустрою, зменшаться і видатки з бюджету країни, що значно зекономить бюджетні кошти.

Втім, ліквідація спеціалізованих судів може спричинити необізнаність суддів загальних судів до специфіки розгляду адміністративних та господарських справ. Отже, кваліфікація суддів має стати ключовою підставою для призначення їх на посаду. Слід встановити вікові обмеження на посаду судді – 30 років та відповідні вимоги, яким має відповідати суддя: володіння державною мовою, професійний стаж не менше п'яти років, проходження спеціальної підготовки за фахом судді та спеціалізацією, також мати високі моральні якості. Встановлення вікових обмежень стануть запорукою професійної діяльності суддів, адже тривала юридична практика стане ключем до винесення справедливих та законних рішень.

Також основним критерієм прозорості правосуддя є чіткий та дієвий механізм притягнення суддів до відповідальності. В статті 126 Конституції України зазначено, що суддя не може бути без згоди Верховної Ради України затриманий чи арештований до винесення обвинувального вироку судом. Проте, Верховна Рада України гальмує процеси надання згоди. Так, ми пропонуємо змінити дану норми, зазначивши, що згоду на затримання та арешт судді до винесення обвинувального вироку має надавати Вища рада юстиції, так як цей орган відповідає за формування незалежного високопрофесійного суддівського корпусу.

Процеси реформування та переходу до триланкової системи мають

проблеми. Адже, зменшення кількості судів та їх ліквідація призводить до вивільнення суддів та працівників апарату, також значним є питання щодо розміщення новостворених судів, так як збільшення апарату загальних судів призведе до ненормальних умов роботи. Проте, з кожною проблемою можна розібратися. Переатестація суддів дасть змогу на перехід деяких спеціалістів до новостворених судів та переведення працівників суду на відповідні посади.

Українські суди мають захищати права та свободи людини, відстоювати європейські цінності, провадити неупереджене судочинство з належною якістю, ефективністю та у розумні строки.

Отже, проведення судової реформи є важливим кроком до змін в державі. Проблем в процесі здійснення правосуддя достатня кількість. Підстави, які сприятимуть підвищенню ефективності правосуддя та зміцненню принципів верховенства права всім відомі, тому найскоріше їх запровадження та відновлення довіри суспільства до судової системи є основним завданням у процесі реформування. Цей процес є тривалим, проте зміни, які вплинуть на ефективність функціонування судової системи поволі повертатимуть зламану довіру суспільства. Кроки з реформування повернуть інвестиційну привабливість України на міжнародній арені та скоротять видатки з Державного бюджету на утримання судової гілки влади. Зміниться ставлення і самих суддів до процесів прийняття рішень. Незалежність та професіональність судді, знищення корупційних проявів в судах, скорочення строків розгляду спорів та підвищення ефективності правосуддя зміцнить судову систему. Адже ефективна судова система є гарантом демократичності та незалежності держави.

5 ПРАВОВИЙ СТАТУС СУБ'ЄКТІВ ДИСЦИПЛІНАРНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В СУДОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

5.1 Вища кваліфікаційна комісія суддів України як постійно діючий орган у системі судоустрою України

Відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Вища кваліфікаційна комісія суддів України здійснює дисциплінарне провадження щодо суддів місцевих та апеляційних судів. Вища кваліфікаційна комісія суддів України є постійно діючим органом у системі судоустрою України.

Відповідно до п. 5.1. Європейської хартії про закон «Про статус суддів» у випадку невиконання суддею одного із своїх обов'язків, чітко визначених законом, він може підлягати санкції лише на підставі рішення за пропозицією, рекомендацією або згодою комітету або органу, принаймні половина складу якого обрані судді. Згідно зі ст. 102 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» із семи членів, що входять до складу дисциплінарної палати Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, щонайменше чотири мають бути з числа суддів, обраних на посаду судді безстроково або суддів у відставці, що безперечно відповідає вимогам європейського законодавства.

На даний момент однією із проблем діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів є надмірне навантаження її членів. Оскільки суб'єктами ініціювання дисциплінарного провадження стосовно судді фактично можуть бути будь – які особи, яким стало відомо про ймовірне вчинення суддею порушення, зокрема і незадоволені сторони процесу, необхідним є своєрідний інституційний фільтр для перевірки добросовісності і прийнятності заяв. Такою інституцією у Литві є Комісія з етики та дисципліни суддів, через діяльність якої здійснюється розвантаження власне дисциплінарного органу – Суду суддівської честі. Тобто у Литві на відміну від України побудована двоступенева система органів притягнення до дисциплінарної відповідальності.

Перевірка даних про наявність підстав притягнення до дисциплінарної відповідальності (в тому числі добросовісності і прийнятності заяв) суддів місцевих та апеляційних судів здійснює один із членів Вищої кваліфікаційної

комісії суддів України або за його дорученням певні дії можуть вчиняти інспектори Вищої кваліфікаційної комісії суддів. По – суті, служба інспекторів Вищої кваліфікаційної комісії суддів, яка складається з 42 осіб, виконує ряд функцій допоміжного характеру, в тому числі тих, які прискорюють розгляд дисциплінарних справ членами дисциплінарної палати Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Але, враховуючи те, що у зв'язку із проведенням судової реформи територіальні кваліфікаційні комісії ліквідовані та Вища кваліфікаційна комісія України також займається добором кандидатів на посаду суддів вперше та виконує ряд інших завдань, а також те, що на законодавчому рівні чітко не регламентована кількість інспекторів Вищої кваліфікаційної комісії суддів, які б надавали допомогу саме членам дисциплінарної палати Вищої кваліфікаційної комісії суддів, можна стверджувати, що їх діяльність не вирішує проблему надмірного навантаження даного органу системи судоустрою України. За такого навантаження є великі сумніви, що дисциплінарна практика є якісною і ефективною.

Крім того, Законом України «Про судоустрій і статус суддів» не передбачено випадків, коли інспекторам Вищої кваліфікаційної комісії суддів України може буде заявлено відвід, що створює загрозу для забезпечення законності механізму притягнення носіїв правосуддя до дисциплінарної відповідальності. Оскільки нерідко інспектором можуть працювати особи, які можуть мати заінтересованість у результатах дисциплінарного провадження стосовно того чи іншого судді. Тому доцільно було б чітко передбачити в Законі України «Про судоустрій і статус суддів» підстави відповідно до яких інспектор Вищої кваліфікаційної комісії суддів України не може виконувати свої обов'язки під час здійснення конкретного дисциплінарного провадження, аналогічні підставам для відводу члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. На наш погляд, доцільно було б встановити також вимогу про те, що інспектори формуються із числа суддів вищих спеціалізованих судів, Верховного Суду України та Конституційного Суду України, які перебувають у відставці. Це б, на нашу думку, зменшувало б кількість випадків

заінтересованості інспекторів у результатах застосування дисциплінарних стягнень до конкретних суддів.

Таким чином, статус Вищої кваліфікаційної комісії суддів України як постійно діючого органу у системі судоустрою України в цілому відповідає вимогам міжнародного законодавства. Проте, на нашу думку, існують певні недоліки в організації діяльності цього органу системи судоустрою України, що може призвести до відповідних процесуальних порушень під час дисциплінарного провадження та порушення прав носіїв правосуддя.

5.2 Адміністративно – правовий статус Вищої ради юстиції в судовій системі України

Відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Вища рада юстиції України здійснює дисциплінарне провадження щодо суддів вищих спеціалізованих судів та суддів Верховного Суду України. Організація та діяльність Вищої ради юстиції здійснюється відповідно до Конституції України, Закону України «Про судоустрій і статус суддів», «Про Вищу раду юстиції».

У Конституції України функції та порядок формування складу Вищої ради юстиції урегульовано в розділі VIII «Правосуддя». Це свідчить про те, що Верховна Рада намагалася зробити Раду одним із провідних конституційних органів національної системи судової влади основним гарантом неупередженого і справедливого судочинства в нашій державі. При утворенні Вищої ради юстиції в Україні в якості прикладу було враховано досвід існування вищих рад магістратур, які діють у Франції, Італії, Іспанії, Португалії, рад судової влади в Болгарії та Польщі. Ці органи в зазначених країнах вирішують питання призначення, просування по службі, дисциплінарного провадження, професійної підготовки суддів, а також бюджету судової влади, забезпечуючи тим самим у першу чергу незалежність правосуддя, недопустимість втручання в реалізацію судових функцій з боку органів законодавчої та виконавчої влади.

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про Вищу раду юстиції» Вища рада юстиції є колегіальним, постійно діючим, незалежним органом, відповідальним за формування незалежного високопрофесійного суддівського корпусу, здатного кваліфіковано, сумлінно та неупереджено здійснювати правосуддя на професійній основі, а також за прийняття рішень стосовно порушень судьями і прокурорами вимог щодо несумісності та у межах своєї компетенції про їх дисциплінарну відповідальність.

Законом України «Про забезпечення права на справедливий суд» було внесено відповідно зміни до Закону України «Про Вищу раду юстиції», якими було на законодавчому рівні закріплено відповідність складу Вищої ради юстиції критеріям, передбаченим п. 5.1. Європейської хартії про закон «Про статус суддів».

На наш погляд, існує ризик надмірного навантаження Вищої ради юстиції. Оскільки вона: 1) вносить подання Президенту України про призначення суддів на посади або про звільнення їх з посад; 2) розглядає справи і приймає рішення стосовно порушення судьями і прокурорами вимог щодо несумісності; 3) здійснює дисциплінарне провадження стосовно суддів Верховного Суду України і суддів вищих спеціалізованих судів; 4) розглядає скарги на рішення про притягнення (та про відмову у притягненні) до дисциплінарної відповідальності суддів апеляційних та місцевих судів, а також прокурорів. При цьому, ст. 19 Закону України «Про Вищу раду юстиції» встановлено те, що при Вищій раді юстиції можуть утворюватися тимчасові колегіальні органи (комісії), компетенція, склад та порядок діяльності яких визначаються законом. Вища рада юстиції може залучати до своєї діяльності органи суддівського самоврядування, суддів, суддів у відставці, адвокатів, прокурорів за їхньою згодою для виконання допоміжних і консультативних функцій на громадських засадах, без делегування повноважень Вищої ради юстиції чи її членів. Але, гарантії фінансового забезпечення діяльності зазначених вище органів, які б могли виконувати допоміжні функції, по прикладу служби інспекторів Вищої кваліфікаційної комісії суддів, на

законодавчому рівні відсутні. Що фактично робить положення ст. 19 Закону України «Про Вищу раду юстиції» декларативними. Тому необхідно закріпити в чинному законодавстві створення на постійній основі органів, які здійснювали б допоміжні функції для Вищої ради юстиції, і обов'язкове їх фінансування. Крім того, як зазначалось вище, з метою зменшення навантаження дисциплінарних органів в системі судоустрою України доцільним було б створення спеціалізованого адміністративно – правового суб'єкта, наприклад, - Комісії з етики та дисципліни суддів.

Таким чином, завдяки останнім законодавчим змінам було усунуто основну проблему правового статусу Вищої ради юстиції – невідповідність складу даного органу європейським нормативам. Проте, на наш погляд, існує проблема надмірного перевантаження членів Вищої ради юстиції, що може негативно вплинути на ефективність діяльності цього органу в цілому в тому числі на процедуру дисциплінарного провадження в системі судоустрою України.

5.3 Суддя як суб'єкт дисциплінарного провадження

Відповідно до ст. 52 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддею є громадянин України, який відповідно до Конституції України та цього Закону призначений чи обраний суддею, займає штатну суддівську посаду в одному з судів України і здійснює правосуддя на професійній основі. Основною ознакою, яка характеризує його особливий статус в дисциплінарному процесі є його незалежність. Відповідно до ч.4 ст. 48 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» незалежність судді забезпечується особливим порядком його призначення, обрання, притягнення до відповідальності та звільнення.

В процесі дисциплінарного провадження суддя як особа стосовно якого воно здійснюється наділений правами: 1) брати участь у дисциплінарному провадженні як особисто, так і через представника на договірних засадах; 2)

бути відсутнім під час розгляду дисциплінарної справи, надавши відповідні пояснення; 3) надавати пояснення по суті справи, заявляти клопотання про виклик свідків, ставити запитання учасниками провадження, висловлювати заперечення, заявляти клопотання та відводи; надавати докази та брати участь у їх дослідженні, виходячи із принципу змагальності дисциплінарного процесу; 4) ознайомлюватися та отримувати відповідні копії процесуальних документів та інших матеріалів, що стосуються матеріалів дисциплінарного провадження; 5) на підставі статті 63 Конституції України відмовитися від надання пояснень стосовно себе; 6) оскаржувати рішення дисциплінарних органів як в адміністративному, так і в судовому порядку.

Під час дисциплінарного процесу основним обов'язком судді є участь у засіданні органу, що здійснює дисциплінарне провадження. Але, при цьому, внаслідок неявки суддя не несе жодної відповідальності. Повторна неявка цього судді на засідання є лише підставою для розгляду дисциплінарної справи за його відсутності. Під час дисциплінарного процесу суддя також зобов'язаний дотримуватися умов тих дисциплінарних стягнень, які були до нього застосовані. Інші обов'язки судді під час дисциплінарного провадження Законом України «Про судоустрій і статус суддів» не регламентовані. Вважаємо, що необхідно також закріпити в даному Законі такі обов'язки посадових осіб судової влади під час дисциплінарного процесу: не перешкоджати законній діяльності членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, виявляти шанобливе ставлення до всіх учасників процесу; доводити свою невинуватість у вчинення проступку лише у способи, передбачені законом; надавати можливість ознайомлюватися з доказами, наданими суддею або його представником, всім суб'єктам дисциплінарного провадження.

Гарантії судді під час здійснення дисциплінарного провадження стосовно нього є наступними: по – перше, скасування або зміна судового рішення не тягне за собою дисциплінарної відповідальності судді, який брав участь у його ухваленні, крім випадків, коли порушення допущено внаслідок умисного порушення норм права чи неналежного ставлення до службових обов'язків; по

– друге, до судді не можуть бути застосовані жодні заходи дисциплінарного впливу доки його вина не буде встановлена рішенням дисциплінарного органу, яке набрало законної сили; по-третє, законодавством встановлено принцип недопустимості зловживання правом на звернення зі скаргою на того чи іншого суддю, зокрема, з метою здійснення на нього зайвого тиску. Так, відповідно до ч.4 ст. 93 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» не допускається зловживання правом звернення до органу, уповноваженого здійснювати дисциплінарне провадження, у тому числі ініціювання питання відповідальності судді без достатніх підстав, використання такого права як засобу тиску на суддю у зв'язку зі здійсненням ним правосуддя. За подання завідомо безпідставної скарги про притягнення судді до дисциплінарної відповідальності адвокатом, такий адвокат може бути притягнений до дисциплінарної відповідальності згідно із законом. Дисциплінарну справу щодо судді не може бути порушено за заявою чи повідомленням, що не містять відомостей про наявність ознак дисциплінарного проступку судді, а також за анонімними заявами та повідомленнями. По – четверте, дисциплінарне провадження стосовно судді здійснюється не конкретною службовою особою, а колегіальними органами, які мають змішаний порядок формування свого особового складу.

Таким чином, суддя як суб'єкт дисциплінарного провадження, наділений рядом процесуальних прав та обов'язків, законодавче регулювання яких недостатньо регламентоване. Основним недоліком, на наш погляд, є те, що законодавець чітко не визначив в Законі можливість судді надавати відповідні докази та брати участь у їх дослідженні, ознайомлюватися з матеріалами справи. Наявність таких прав є обов'язковим, виходячи із принципу змагальності процесу дисциплінарного провадження.

ВИСНОВКИ

У роботі подане теоретичне узагальнення й нове вирішення наукової задачі щодо підвищення іміджу судової влади в Україні та формування громадянського суспільства, удосконалення адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації України. В результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень та висновків, спрямованих на досягнення поставленої мети, основними з яких є такі:

1. Визначено, що соціальне призначення судової влади в сучасних умовах формування громадянського суспільства полягає в: 1) утвердженні в державі верховенства права, 2) забезпеченні дотримання Конституції та законів України, 3) гарантуванні захисту прав та свобод людини і громадянина, а також юридичних осіб та інших громадських об'єднань, 4) захисті суспільних та національних інтересів, 5) забезпеченні єдиного правозастосування та праворозуміння, 6) здійсненні відновлювальної функції.

2. Під іміджем судової влади запропоновано розуміти створений в свідомості населення або його частини цілісний, якісно сформований, емоційно забарвлений, образ системи судових органів та працівників цих органів, який визначає рівень довіри громадськості до цих органів, та є наслідком цілеспрямованого інформаційного впливу, а також безпосереднього сприйняття при зверненні громадян до суду або участі їх у судовому засіданні у якості свідків, третіх осіб тощо.

3. До специфічних ознак іміджу органів судової влади слід віднести такі: 1) вплив на формування іміджу органів судової влади діяльності не тільки суддівського апарату, але і інших працівників судової установи, зокрема, секретарів, помічників суддів та інших, які безпосередньо контактують з відвідувачами суду та учасниками судового процесу, 2) вплив на формування іміджу рішень, які приймає суд на користь чи не на користь суб'єкта сприйняття, внаслідок чого імідж стає менш стійким, 3) вплив на формування

іміджу якості та доступності інформації, розміщеної в приміщенні суду, а також зручність розташування приміщень тощо.

4. Структуру іміджу судової влади складають: 1) імідж судді, як основного представника судової влади, 2) імідж інших працівників апарату суду, до якого входять секретарі, помічники, спеціалісти, судові розпорядники тощо, 3) соціальний імідж, який визначає ступінь соціальної спрямованості діяльності суду, 4) імідж ефективності діяльності судової влади, як критерій оцінки відповідності результатів роботи судових органів, поставленим перед ними меті та завданням, 5) візуальний імідж, який включає зовнішні атрибути: вигляд приміщення, зали судових засідань, інформаційних стендів тощо.

5. Позитивний імідж судової влади – це сформований в свідомості громадськості внутрішній та зовнішній образ судової влади, який відображає уявлення про судовий орган як про соціально-спрямований та соціально-справедливий орган, та представників судової влади, як про компетентних, професіональних, незалежних, об'єктивних та неупереджених службовців, які володіють високим рівнем морально-етичних якостей.

6. Засобом формування позитивного іміджу судової влади є сукупність спеціальних дій цих органів, а також інших суб'єктів, які спрямовані на створення в свідомості громадськості сталого образу, який відображає відповідність уявлень населення про функціональне призначення судової влади та її соціальну роль у державі, об'єктивно існуючій дійсності.

7. Публічне управління процесом формування позитивного іміджу судової влади - це цілеспрямована діяльність суб'єктів владних повноважень, яка здійснюється шляхом впливу на діяльність та поведінку органів судової влади, службовців цих органів, засоби масової інформації та інших керованих суб'єктів, та яка спрямована на формування в свідомості та уявленні громадськості образу органів судової влади та її окремих представників, який відповідає таким характеристикам, як незалежність, неупередженість, надійність, справедливість, ефективність, професійність та компетентність.

8. Структура адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації – це цілісна і стала система певних взаємопов'язаних елементів, які взаємодіють між собою та визначають специфіку діяльності і призначення даного органу для всієї судової системи. Основними складовими елементами структури адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації є: 1) повноваження, 2) функції; 3) завдання; 4) відповідальність;

9. Завданням Державної судової адміністрації виступає організація забезпечення діяльності органів судової влади – комплекс заходів, не процесуального характеру, виконання яких покладається на Державну судову адміністрацію і які полягають у: створенні судів, багатоплановій кадровій роботі – проведення навчання, підвищення рівня кваліфікації працівників апарату суду, ведення статистичних даних, архіву, діловодство, співпраця з іншими органами та ін.;

10. Взаємодії Державної судової адміністрації з іншими органами державної влади властиві такі ознаки: а) за своєю природою такі відносини спрямовані на виконання певних спільних дій у відповідній сфері; б) порядок співпраці між органами визначається на законодавчому рівні, зокрема, спеціальним законом чи в межах підзаконного нормативно-правового акту; в) в залежності від того між яким саме органом у Державної судової адміністрації виникають відповідні взаємовідносини, можна стверджувати або про постійний (відносини з територіальними управліннями Державної судової адміністрації), або про тимчасовий (з аналогічними органами, що здійснюють організаційне забезпечення діяльності судової системи в межах певної програми) характер таких взаємовідносин; г) кожна із сторін, вступаючи у відповідні взаємовідносини, сприяє виконанню тих завдань, які на неї покладаються як на самостійний орган відповідної гілки влади;

11. Основними органами, з якими взаємодіє Державна судова адміністрація України є: 1) Верховна рада України — щодо затвердження: а) законодавчої бази, на основі якої функціонує Державна судова адміністрація; б) державного бюджету на відповідний рік, розпорядником частини якого

виступає саме даний орган; 2) Кабінет Міністрів України, що приймає відповідні проекти законодавчих актів, які надходять від Державної судової адміністрації України і подає їх на розгляд Верховній Раді України; 3) відповідні міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, що співпрацюють в інформаційній, правоохоронній та інших сферах. Окрему групу складають взаємовідносини з іноземними органами державної влади і міжнародними організаціями, що сприяють всебічному розвитку, вдосконаленню роботи як самої Державної судової адміністрації, так і всієї судової системи;

12. Механізм реалізації адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації – сукупність організаційних, правових, соціально економічних заходів, що спрямовані на створення необхідних умов для виконання Державною судовою адміністрацією відповідних прав і обов'язків;

13. Виходячи з досвіду адміністративно-правового забезпечення судів Франції, Німеччини, Португалії, Іспанії, позитивним запозиченням є навчання вітчизняних кандидатів на посаду судді у спеціалізованих навчальних закладах, які готують представників суддівського корпусу одразу після загальноосвітніх навчальних закладів;

14. Шляхи удосконалення адміністративно-правового забезпечення статусу Державної судової адміністрації слід розглядати у контексті завдань, повноважень та її місця у системі органів державної влади, що дасть змогу з'ясувати причини низької ефективності реформ у сфері судочинства, які проводяться в Україні, що, у свою чергу, підвищуватиме результативність організаційного забезпечення органів правосуддя;

15. Основні завдання Державної судової адміністрації України, в контексті інформаційного забезпечення органів судочинства, полягають у: здійсненні заходів щодо розробки і забезпечення діяльності судів інформаційними технологіями автоматизації судочинства; формуванні достовірної бази судової статистики; забезпеченні інформаційно-аналітичної діяльності судів; впровадженні автоматизованих технологій діяльності системи

судочинства; запровадженні комп'ютерних і інших засобів комунікації з метою створення інформаційного простору.

16. Сучасна Україна, маючи на меті членство в Європейському Союзі потребує багатьох змін. Так, після революції гідності, в країні дуже активно відбуваються зміни в організації діяльності державної влади. Тому саме зміни в організації діяльності судової гілки влади є одним із головних напрямків демократичних перетворень, які перш за все направлені на повернення довіри громадян до судової системи через призму прозорості прийняття рішень судами, незалежності та неупередженості суддів у процесі прийняття відповідних рішень. Розгляд даного питання є стратегічним для подальшого демократичного розвитку України. На підвищення ефективності діяльності правосуддя в державі спрямовано багато зусиль, як зі сторони науковців та правотворців, так і зі сторони суддівської спільноти.

Виведення судової системи України на новий рівень розвитку є одним із пріоритетних завдань держави. Для визначення подальшого розвитку судової системи та об'єктивної оцінки її діяльності, необхідно побачити її недоліки та переваги. При визначенні факторів, які необхідно змінити на шляху до підвищення ефективності діяльності судової системи України, прозорості, неупередженості та незалежності суддівського апарату, підвищення професійних умінь та знань суддів, відновлення довіри суспільства до судової системи необхідно враховувати нашу українську історію та ментальність. Тому науковці приділяють дуже багато часу створенню нової моделі української судової системи та при цьому активно вивчають судові системи країн Європейського Союзу.

17. Підсумовуючи викладене, з метою підвищення ефективності діяльності системи правосуддя в Україні, пропонуємо перехід від чотирьохланкової до триланкової системи через ліквідацію спеціалізованих судів.

Новітня триланкова судова система в Україні має будуватися за принципами територіальності та спеціалізації суддів, а не судів.

Суди першої та другої інстанції (місцеві та апеляційні суди)

знаходитимуться в районах, містах та районах в містах, та складатимуться з окремих палат, які розглядатимуть справи різних спеціалізацій – палата з розгляду цивільних справ, палата з розгляду кримінальних справ, палата з розгляду господарських справ та палата з розгляду адміністративної юрисдикції. Вищим судовим органом (судом касаційної інстанції) буде Верховний Суд України.

Спеціалізація суддів, а не судів, усуне безліч недоліків існуючої судової системи та підвищить професійні навички суддівського апарату, в результаті чого провадження у справах триватиме у коротші строки, а прийняті рішення будуть законними та справедливими.

Такі зміни призведуть до: підвищення продуктивності роботи суддів та судів, зменшення навантаження на суддів, скорочення строків розгляду справ, уніфікування законодавчої бази, тобто до однорідного тлумачення та застосування норм права та зробить судову систему більш доступною для громадян.

18. Вагомим чинником, що позитивно вплине на зміни в системі правосуддя є подолання факторів, які негативно впливають на її діяльність. В результаті проведення докорінних змін в судовій системі, підвищиться ефективність функціонування системи правосуддя, професійний рівень суддівського апарату буде на достатньому рівні, поступово буде відновлюватися довіра суспільства до суду, а Україна зміцнить інвестиційну привабливість на міжнародній арені.

19. Дисциплінарна відповідальність суддівського корпусу це особливий вид юридичної відповідальності, який полягає у застосуванні до професійних суддів заходів дисциплінарного впливу в разі вчинення ними дисциплінарних проступків, передбачених ст. 92 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», з метою забезпечення дотримання посадовими особами судової влади трудової дисципліни, належного виконання ними своїх службових обов'язків у сфері судочинства.

Специфіка правового статусу суддів в Україні зумовлює особливості

щодо: 1) підстав притягнення представників суддівського корпусу до дисциплінарної відповідальності; 2) кола суб'єктів, уповноважених здійснювати дисциплінарне провадження стосовно суддів; 3) заходів дисциплінарного впливу, які застосовуються до носіїв правосуддя; 4) процесуального порядку здійснення дисциплінарного провадження стосовно суддів в Україні; 5) оскарження рішень, прийнятих за результатами дисциплінарного провадження.

20. Чинне законодавство України, яке регулює порядок притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності, містить ряд недоліків, які можуть негативно впливати на професійну діяльність представників суддівського корпусу, законність та ефективність правосуддя. Зокрема, потребують змін ті правові норми, які регулюють питання, пов'язані із вчиненням суддями проступків морально – етичного характеру.

Оскільки на законодавчому рівні повинні існувати лише конкретні підстави притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, які б не допускали можливості використовувати їх «правову нечіткість» для здійснення тиску на представників правосуддя, підпорядкування їх професійної діяльності власним інтересам.

21. Необхідно вдосконалювати законодавство в частині, що стосується звільнення судді з посади за порушення присяги в частині правового регулювання підстав та строків давності його здійснення. Тому що на даний момент законодавче регулювання даного питання в Україні не відповідає рішенням Європейського суду з прав людини та порушує законні інтереси представників суддівського корпусу.

22. Потребує законодавчого вдосконалення порядок організації та діяльності органів, уповноважених здійснювати стосовно суддів дисциплінарне провадження. Оскільки на даний момент існують умови для надмірного навантаження членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Вищої ради юстиції, що ставить під сумнів якість та ефективність дисциплінарної практики.

23. Необхідно Законом України «Про судоустрій і статус суддів» доповнити перелік процесуальних прав та обов'язків суддів під час здійснення дисциплінарного провадження щодо них, виходячи з принципу змагальності дисциплінарного процесу, для забезпечення повної реалізації їхнього права на захист від покарання. Також, на нашу думку, потрібно вносити законодавчі зміни в питаннях, що стосуються строків розгляду дисциплінарних справ, порядку оскарження рішень дисциплінарних органів особами, які звернулися до них з відповідною скаргою на рішення, дії чи бездіяльність суддів в Україні. Оскільки на законодавчому рівні не встановлено чітких строків розгляду дисциплінарних справ, що, створює умови для уникнення носіями правосуддя покарання та продовження своєї професійної діяльності протягом тривалого періоду. А особи, які ініціювали питання про притягнення конкретного судді до дисциплінарної відповідальності, не мають права оскаржувати рішення дисциплінарних органів про припинення дисциплінарного провадження, що значно порушує їхні права та законні інтереси.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Elements of the German Legal System // http://www.vanuatu.usp.ac.fj/courses/LA332_Jurisprudence/Articles/German_legalsystem.htm.
2. The Basic Law of the Federal Republic of Germany // <https://www.btg-bestellservice.de/pdf/80201000.pdf>.
3. The German Judicial System// http://www.eu-verbraucher.de/fileadmin/user_upload/eu-verbraucher/PDFEnglisch/Brochures/Legal_system_Germany.pdf/.
4. Апарова Т.В. Суды и судебный процесс Великобритании: Англия, Уэльс, Шотландия /Т.В. Апарова. – М.: Триада, ЛТД, 1996. – 157 с.
5. Бринцев В.Д. Судове управління на регіональному рівні/Вісник Верховного Суду України.–2001., № 5.–С.27-29.
6. Васильев Н. Г. Проблема формирования имиджа судебной власти в современной России Всероссийская научно-практическая конференция "Итоги и перспективы развития судебной реформы в Российской Федерации"2012 г/ [Электронный ресурс] / Режим доступа:- http://online-vsfrap.blogspot.com/2012/06/blog-post_7459.html.
7. Величко О. Проблемы взаимодействия органов судебной власти с институтами гражданского общества / О. Величко // Закон и жизнь. – № 9. – 2013. – С. 68-71.
8. Величко О.І. До питання визначення змісту поняття «позитивний імідж судової влади» / О.І. Величко // Правові засоби забезпечення та захисту прав людини: вітчизняний та зарубіжний досвід: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції науковців, викладачів, аспірантів. Книга 4, м. Луганськ, 10-11 квітня 2013 р. / За ред. проф. Л.І. Лазор. – СПД Резніков В.С., 2013. – С. 77-79.

9. Величко О.І. До питання визначення змісту поняття «правосуддя» / О.І. Величко // Проблеми та стан дотримання захисту прав людини в Україні: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 21-22 червня 2013 р. – Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив». – 2013. – С. 67-68.

10. Величко О.І. Позитивний імідж судової влади України та його структурні елементи / О.І. Величко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. Збірник наукових праць № 26. – Луганськ, 2013. – С. 210-217.

11. Величко О.І. Позитивний імідж судової влади України як об'єкт публічно-управлінських відносин / О.І. Величко // Митна справа. – № 2 (86). – 2013. – С. 423-428.

12. Величко О.І. Правосуддя як основна функція судової влади в Україні: поняття та соціальна цінність / О.І. Величко // Європейські перспективи. – № 6. – 2013. – С. 70-73.

13. Величко О.І. Форма і структура адміністративно-правових відносин у сфері формування позитивного іміджу судової влади / О.І. Величко // Вісник Запорізького юридичного інституту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 1. – С. 122-130.

14. Відкрите звернення зборів суддів Верховного Суду України від 12.02.2015 року // [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(print\)/5BF06995557DC86FC2257DEA002FD9A8](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(print)/5BF06995557DC86FC2257DEA002FD9A8).

15. Гольдфарб А. Г., Пунтус Н. І. Корупція як один з основних чинників економічної та соціальної кризи в Україні / А.Г. Гольдфарб, Н.І. Пунтус // Молодий вчений. – 2014. - № 7(10). – С. 67-70.

16. Гурне Б. Державне управління: Пер. з франц. / Гурне Б. - Київ: Основи, 1993. - 165с.

17. Гуценко К.Ф. Судебная система США и её классовая сущность / К.Ф. Гуценко. – М.: Госюриздат, 1961. – 153 с.

18. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. – К.: Факт, 2003. – 384 с.

19. Дисциплінарна відповідальність суддів в Україні: проблеми законодавства і практики / Куйбіда Р., Серета М. – К. : ФОП Москаленко О.М., 2013. – 72 с.

20. Дмитренко Ю.П. Трудове право України : підручник / Ю.П.Дмитренко. — К.: Юрінком Інтер, 2009. — 624 с.

21. Довіра населення України до держструктур [Електронний ресурс] // Центр Разумкова // Режим доступа: <http://old.kiis.com.ua/ru/news/view-184.html>.

22. Долгіх Н. П. Трудове право : навч. посіб. / Н. П. Долгіх, В. П. Марущак. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2011. – 252 с.

23. Дроботова Л.А. Організаційне забезпечення функціонування системи судів загальної юрисдикції: проблеми та перспективи /Л.А. Дроботова/ Право та управління. – 2012. – №3. – С. 153–167.

24. Европейская хартия о Законе «О статусе судей» [Електронний ресурс]: Международный документ от 10 июля 1998 г. – Режим доступа : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_236.

25. Запорожець М. П. Адміністративно-правове забезпечення діяльності місцевих загальних судів України: Автореф. дис.... канд. юрид. наук. / М.П. Запорожець.– Х., 2004.– 20 с.

26. Захарова О. С. Теоретичні та практичні питання щодо дисциплінарної відповідальності суддів / О. С. Захарова // Вісник Академії адвокатури України. - 2009. - Число 1. - С. 21-25. - Режим доступа: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vaau_2009_1_2.pdf.

27. Звіт по результатам опитування громадян-відвідувачів судів щодо їх оцінки доступності, незалежності та справедливості правосуддя на Україні [Електронний ресурс] // Режим доступа: <http://www.court.gov.ua/21645/>.

28. Звіт про роботу Державної судової адміністрації протягом 2010-2012 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://court.gov.ua/userfiles/Zvit%20DSA.pdf>.

29. Имидж органов исполнительной власти в зеркале общественного мнения / Маслов И.В., Бакшеева Л.М. // Современные исследования социальных проблем (электронный журнал). – 2011. - № 3(07). — 14 с.

30. Ігонін Р.В. Концептуальні проблеми забезпечення функціонування системи судів загальної юрисдикції: адміністративно-правовий вимір /Р.В. Ігонін/ .– Ірпінь, 2012. – 388 с.

31. Іщенко О, Самофал М. Особливості правового регулювання притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності в Литовській Республіці / О.Іщенко, М. Самофал // Слово Національної школи суддів України. – 2013. – № 1 (2). - С. 160 – 167.

32. Касаткин И.Г. Имидж федерального органа исполнительной власти как управленческий ресурс : автореф. Дис канд. Социол . наук : 22.00.08 / Касаткин И.Г. - Москва, 2007. – 21 с.

33. Кибец В. А. Структура административно-правового статуса Государственной судебной администрации / В. А. Кибец // Право и политика. - специальный выпуск. - 2013. – С. 114-118.

34. Кібець В. О Шляхи удосконалення адміністративно-правового забезпечення статусу Державної судової адміністрації / В. О. Кібець // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: «Право». – 2013. – спеціальний випуск. – С. 132-135.

35. Кібець В. О. Загальна характеристика формування адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації в незалежній Україні / В. О. Кібець // «Правові системи суспільства: сучасні проблеми та перспективи розвитку»: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 16-17 липня 2013 р. – Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2013. – С. 55-57.

36. Кібець В. О. Особливості взаємодії Державної судової адміністрації з іншими органами державної влади / В.О. Кібець // Форум права. – № 3. – 2013. – С. 287-294.

37. Кібець В. О. Роль та місце Державної судової адміністрації України в системі органів державної влади / В. О. Кібець // Наука і правоохорона. - № 4 (22). – 2013. – С. 89-94.

38. Кібець В. О. Специфіка співпраці Верховної Ради України із Державною судовою адміністрацією / В. О. Кібець // Дотримання прав людини: сучасний стан правового регулювання та перспективи його удосконалення // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Збірник наукових праць / - 5 березня 2014 р. – К. : Нац.акад.внутр.справ, 2014. – С. 66-68.

39. Кібець В. О. Становлення та розвиток адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації / В. О. Кібець // Митна справа. - № 4 (88). – Ч.2. – 2013. – С. 80-85.

40. Кібець В.О. Загальнотеоретична характеристика адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації / В.О. Кібець // «Юридична наука: виклики і сьогодення»: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 02-03 серпня 2013 р.) – Одеса ГО «Причорноморська фундація права», 2013. – С. 81-84.

41. Кібець В.О. Поняття та складові адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації / В.О. Кібець // Актуальні проблеми права: теорія і практика. Збірник наукових праць № 27. – Луганськ. — 2013. – С. 256-262.

42. Кодекс адміністративного судочинства України: Кодекс України від 06.07.2005 № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України, 2005, N 35-36, N 37 - Ст.446.

43. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. - К. : Центр учбової літератури, 2013.-58 с.

44. Кодекс професійної етики судді, затвердженим на Vз'їзді суддів України від 24.10.2002 // Вісник Верховного Суду України. - N 5. - 2002 р.

45. Кодекс Республіки Беларусь о судоустройстве и статусе судей [Електронний ресурс]: Закон Республіки Беларусь от 29.06.2006. – Режим доступу: http://www.tammby.narod.ru/belarus_kodex/Sud_K.htm.

46. Колосовська І.І. Формування іміджу місцевих державних адміністрацій в Україні: Дис. ...канд.наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02. – Львів: Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, 2004. -195 с.

47. Колпаков В.К., Кузьменко О.В. Адміністративне право України: Підручник .–К.:Юрінком Інтер, 2003.–554 с.

48. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - N 30. - Ст.141.

49. Кривенко В. В. Щодо статусу та ролі Вищої ради юстиції (з позицій подальшого проведення судово – правової реформи в Україні[Електронний ресурс]: Вища рада юстиції в контексті судово – правової реформи. - Режим доступу: <http://www.vru.gov.ua/content/file/15vrubook116-185.pdf>.

50. Кримінальний процесуальний кодекс України: Кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI // Офіційний вісник України, 2012. - № 37. – Ст. 11.

51. Малиновський В.Я. Державне управління: Навч.посібн./ В.Я.Малиновський.–К.:Атіка ,2003.–576 с.

52. Маляренко В. Щодо головних проблем судової влади в Україні / В. Маляренко // Слово Національної школи суддів України. – 2013. – № 1 (2). – С. 39 – 49.

53. Маслов И.В. Стратегии формирования положительного имиджа органов исполнительной власти в регионе / Маслов И.В. // Современные исследования социальных проблем (электронный журнал). – 2011. - № 4(08) - 92с.

54. Москвич Л.М. Суспільна довіра до суду як показник ефективності судової влади / Москвич Л.М. // Вісник Верховного суду України 2011 -№ 2. – С.25-30.

55. Назаров І. В. Судові системи краї Європейського Союзу та України: порівняльно-правовий аналіз: автореф. доктора юр. наук. 12.00.10 // Національна юридична академія ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2011. – 39 с.

56. Об органах судейского сообщества в Российской Федерации [Электронный ресурс]: Федеральный закон РФ от 14.03.2002. - Режим доступа: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_35868/.

57. Огречук А. О. Судова реформа: погляд адвоката, критерії ефективності судової системи / А. О. Огречук // III Судово-правовий форум «Судова реформа в Україні: Європейський вектор». – 2015. – С. 83-87.

58. Перельгина Е. Б. Психология имиджа: Учебное пособие // Перельгина Е. Б. - М.: Аспект Пресс, 2002. - с. 11-23.

59. Петренко П. Д. Суддівське лобі надто сильне, навіть у парламенті / П.Д.Петренко // Український тиждень. – 2015. - № 43 (415).

60. Пилипчук П. Судова реформа має бути головно складовою правової реформи / П. Пилипчук // Юридичний вісник України. – 2007 р. – № 50. – С. 12–15.

61. Порядок ведення Єдиного державного реєстру судових рішень: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.05.2006 р. № 740 // Офіційний вісник України. – 2006 р. – № 22. – ст. 1623.

62. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про незалежність судової влади»: від 13.06.2007 р., № 8. // Вісник Верховного Суду України. - 2007. - № 6. - С. 2-6.

63. Правоохоронні органи України: довіра та оцінки населення: Соціологічна група «Рейтинг» / [Електронний ресурс] // Режим доступу: ratinggroup.com.ua/products.

64. Правосуддя: філософське та теоретичне осмислення: колективна монографія / А. М. Бернюков, В. С. Бігун, Ю. П. Лобода, Б. В. Малишев, С. П. Погребняк, С. П. Рабінович, В. С. Смородинський, О. В. Стівба / [Відп. ред. В. С. Бігун.] — К., 2009. — 316 с.

65. Притика Д. Створення науково обґрунтованої системи правосуддя в Україні — головна мета судової реформи / Притика Д. // Право України, 2009. - № 12 – С. 11-14.

66. Про Вищу раду юстиції [Електронний ресурс]: Закон України від 15.01.1998 р. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/22/98-%D0%B2%D1%80/page2>.

67. Про відновлення довіри до судової гілки влад в Україні: Закон України // ВВРУ. – 2014. - № 23. - Ст.870.

68. Про затвердження Положення про помічника судді суду загальної юрисдикції: Рішення Ради суддів від 25 березня 2011 р. № 14 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://court.gov.ua/sud0516/normakt/normakti/11726/>.

69. Про захист прав і основоположних свобод: Конвенція від 04.11.1950 року.

70. Про заходи щодо забезпечення належних умов діяльності судів: Указ Президента України від 15 грудня 1999 р. № 1564/99 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/395/2002-%D1%80%D0%BF?test=WL4MfZ6p2USRHwZoZi.6WpfGHI42gs80msh8Ie6>.

71. Про Конституційний Суд України: Закон від 16.10.1996 № 422/96-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 49. – Ст. 272.

72. Про організацію взаємодії Державної судової адміністрації України з Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України: Наказ Державної судової адміністрації України від 21.09.2006 р. № 100 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SA06043.html.

73. Про соціальний діалог в Україні: Закон України від 23.12.2010 № 2862-VI // Відомості Верховної Ради України.–2011 р.–№ 28.–ст.1353.

74. Про стан довіри населення до органів державної влади: Соціологічні опитування // Центр Розумкова [Електронний ресурс] //Режим доступу: <http://www.razumkov.org.ua/ukr/socpolls.php>.

75. Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації: Указ Президента України від 24.03.2012 № 212/2012 // Офіційний вісник України. - 2012 р. - № 26. - Ст. 17.

76. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки: Указ Президента України від 20.05.2015 року № 276/2015.

77. Про Стратегію сталого розвитку «Україна - 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 року № 5/2015.

78. Про судовий збір: Закон України від 08.07.2011 № 3674-VI//Відомості Верховної Ради України –2012р.–№ 14.–ст. 87.

79. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07.07.2010 № 2453-VI // Відомості Верховної Ради України, 2010, N 41-42, N 43, N 44-45. - Ст.529.

80. Романова И.Е. Имидж судебной власти как ценность демократической культуры 24.00.01. – Теория и история культуры Автореферат диссертация на соискание ученой степени кандидата философских наук / Романова И.Е. - Тюмень, 2006. – 19 с.

81. Романюк Я., Святоцький О. Реформування судової влади в Україні / Я.Романюк, О. Святоцький// Право України. - 2014. - № 11. - С. 14- 73.

82. Святогор О.А. Ліквідація господарських судів – реформа чи шкода? / О.А.Святогор, І.В.Кременовська // Право і суспільство. – 2015. – № 4. – С. 67 – 75.

83. Серый В.В. Имидж судебной власти в России как отражение социально-политических процессов Автореферат кандидат полит наук 23.00.02 «Политические институты, процессы и технологии» / Серый В.В. - Москва 2011. – 25 с.

84. Смітюх А. Щодо змісту поняття «Процесуальна диверсія»/А. Смітюх // Господарський процес. – 2006. - № 2. – С. 103-105.

85. Статистична довідка щодо здійснення судочинства господарськими судами України у I півріччі 2015 року // <http://vgsu.arbitr.gov.ua/files/pages/03092015.pdf>.

86. Стратегія розвитку судової системи в Україні на 2015-2020 роки затверджено Радою суддів України від 11.12.2014 року.

87. Судова влада: Соціологічні опитування [Електронний ресурс] // Центр Разумкова // Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/ukr/poll.php?poll_id=169.

88. Судова реформа: опитування громадської думки, суддів, експертів // <http://www.dif.org.ua/ua/publications/press-relizy/sudova-reforperativ-.htm#2>.

89. Темкіжев І. Огляд ЗМІ: "Негативний імідж судів - стереотип, а не об'єктивність" / Темкіжев І. // Юридичний Вісник України, 2011. - № 52 (861). – С.6-7.

90. Хливнюк А. Теоретичні засади правової правосуб'єктності Державної судової адміністрації//Юриспруденція:теорія і практика: науково-практичний журнал.–2008.,№ 3(41).–С.30-37.

91. Хливнюк А.М. Міжнародний досвід організаційного забезпечення діяльності судів у контексті вивчення правового статусу Державної судової адміністрації / А.М. Хливнюк / Інформаційний вісник Вищої кваліфікаційної комісії України, 2009.– В.3.– С. 12–17.

92. Цивільний процесуальний кодекс України: Кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України, 2004, N 40-41, 42. - Ст.492.

93. Шаньшина М. В. Суб'єктивні фактори, що впливають на формування іміджу державного службовця в органах судової влади / Шаньшина М. В. // Управління розвитком, 2010. - № 11 – С. 96-98.

94. Шишкін В.І. Судові системи країн світу /В.І. Шишкін. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 343 с.

95. Шляхтун П. П. Конституційне право: словник термінів. – К., 2005.– С. 124.

96. Щодо принципів та правил, які регулюють професійну поведінку суддів, зокрема питання етики, несумісної поведінки та безсторонності: Висновок Консультативної ради європейських суддів № 3 від 19.11.2002 року.

97. Юзікова Н. С. Судові та правоохоронні органи України 2013.– С.19–39.